

AROME MAGGI

Polignard & Veyret

Polignard & Veyret

CHÁNH-TRỊ NƯỚC LA-MÃ

II

Nước La-mã từ năm 309 trước kỷ nguyên, sau khi đã đuổi được quốc-vương, liền dời ra chánh-thể cộng-hòa. Song lo chánh-thể tuy thay đổi mà chế-độ thì chẳng khác nhau là bao, chẳng qua thay vị quốc-vương suốt đời cầm quyền làm hai viên chấp-chánh mà năm hai đời mới đổi. Sự cải-cách đó, công lao ở bọn qui-tộc, kết quả qui-tộc cầm giữ chánh-quyền, việc chấp-chánh tuy do hội «trăm người» bầu ra, nhưng lại hạn-định cho qui-tộc mới có tư-cách bị bầu. Cho nên hội đó chỉ có qui-tộc mới có hy-vọng làm người nguyên-thủ. Thời-đại vương-chánh, đánh là chánh-thể qui-tộc; thời-đại cộng-hoa cũng vẫn là thời-đại qui-tộc. Quan chấp-chánh vừa là tướng võ, vừa là quan tòa, vừa là quan hành chánh, hai người quyền-lực ngang nhau, người nọ có thể khiển-chế người kia, khiến-chế thái quá, làm cho họ hành-chánh thuận ra yếu đuối không thể làm việc. Bởi vậy những lúc khẩn cấp, lại phải bầu riêng viên quan độc-tái kêu là dictateur quyền hành cũng như quốc-vương khi xưa không bị hạn-hệ chút nào.

Cuộc chiến-tranh về giai-cấp giàu, nghèo ở La-mã so với Hy-lạp có lẽ lại dữ-dội hơn. Những kẻ vô sản, về chánh-trị thì không có quyền bình-dẳng, về kinh-tế thì rất bị áp-bách, dân nghèo mặc nợ, phần nhiều hóa ra của riêng của chủ nợ, dù họ bán làm tôi mọi, hay là họ xử đến tử hình cũng phải chịu. Về sau không thể chịu nổi, những binh-dân đó phải bỏ thành La-mã, lập một thành mới ở gần đó mà trốn lánh. Ngăn giữ bọn qui-tộc lẫn hội binh-dân và chống lại pháp-lệnh của quan chấp-chánh, đó là chức vụ của hội-dân quan Viện-hội-dân quan tuy không có quyền tích-cực về mặt lịnh, song mà cái quyền tiêu-cực, về sự cấm chỉ thì không bị hạn-chế chút nào.

việc hành-chánh không cứ việc gì, viện ủy đều có thể can-thiệp được hết. Trong khi việc ấy truyền ra một lời, nếu có kẻ nào bất bệ, tức là phạm tội. Cái quan chức ấy chẳng những về đời qui-tộc và binh-dân La-mã tranh đánh mới có quyền-lực, đâu ở suốt pho sử chánh-trị của La-mã, lúc nào cũng có địa-vị trong yếu.

Coi đó thì biết những sự phát đạt và sự biến thiên của chế-độ chánh-trị La-mã, đều là nhờ ở những sự tranh đánh chánh quyền của qui-tộc và binh-dân. Trái qua hai thế-kỷ tranh đánh chánh-quyền, bấy giờ hai giai cấp vẫn ghen nhau kia mới hiệp làm một đoàn thể thị-dân, được hưởng công quyền tư-quyền, thành ra một thứ chánh-thể luân-lưu binh-dân với phu hào.

Sau khi giai-cấp qui-tộc và binh-dân đã bị đánh đổ, hội nghị «trăm người» vẫn còn như cũ, bây giờ hội này là một cơ quan để lựa chọn viên chấp-chánh và la tôn an phân đoạn lợi trạng của viên trap chánh, có quyền giải quyết những vấn đề nên danh uen hóa trong khi chiến-tranh. Còn như nghị-hội qui-tộc thì mất hết quyền lực về chánh-trị, chỉ được coi những công-việc về tôn-giáo mà thôi. Duy có viện nguyên-lão thì quyền hành càng lớn, tiếng rằng là một cơ-quan tư-vấn, kỹ thuật thì chức vụ của chánh-phủ, một bộ phận lớn đều do viện kỷ chi phối, như là, việc người La-mã quan hệ với người ngoại-quốc, việc tài-chánh, quyền riêng về xã-hội và chánh-trị, đều về một viện nguyên lão quyết định, coi vậy thì binh-dân La-mã hồi đó, không yêu cầu được chỉ phối việc công, chỉ yêu cầu được tuyền cử quan lại, không cần mình có quyền làm quan, chỉ cần có quyền được xét hỏi chức-trách của quan lại và ngăn trở quan lại không được lạm dụng uy quyền làm hại đến mình. Từ khi dựng nên hội nghị binh-dân, giải cấp binh-dân hầu như một nước, có hội-dân quan làm viên công sự binh vực quyền-lợi cho họ, nhưng họ cũng chỉ cầu không bị quan-lại đè nén, chỉ cầu lợi nghị-quyết của nghị hội binh-dân, có thể thành-ra pháp-lệnh, còn như quyền riêng qui-tộc được làm quan lớn, thì họ không cần thủ tiêu.

Thi-văn

Gần Tết nhớ nhà
Lên lỵ tha-hương ngay tháng qua
Tết tôi, người buồn, nhớ quê nhà.
Cũng trời đất ấy, cũng năm ấy
Cái buồn, riêng ở người đi xa.
Nhờ ta từ lúc tuổi còn trẻ,
Còn cha, còn mẹ, còn ông bà,
Tết tôi lang xang chạy mừng rờ,
Được cho quần áo và bánh quà,
Hết có đồng nào mua phở đốt,
Mồng một, mồng hai, đến mồng ba.
Mồng bốn, mồng năm, danh bong vu,
Mồng sáu, mồng bảy, xem hát ca.
Bây ngày đầu đầy đủ hết Tết,
Ham vui, còn muốn chơi sa đà,
Đến chừng lộn lộn mui lam tuối,
Ngày Tết được nghỉ ở trường ra
Chúc mừng cha mẹ tham chú bác,
Khi chơi bài bông, khi rựa tra,
Thưởng mừng cái lớn vui đi tới,
Cái lo, cái sợ, dần cho ta.
Mới hết năm này đến năm khác,
Cúc vừa tàn đó, mai trở hoa;
Mai trở hoa rồi, mai lại rụng
Giỏ may phơi phơi, mưa phun sa,
Giăng-hổ thềm thoát đã năm Tết,
Phong-trần vẫn nghỉ mình chưa già,
Ngồi coi ngón tay thì đếm lại,
Giết mình ngay tháng thêm thiết tha!
Quê hương ngàn dặm nước non cách,
Buồn trông thỏ lạng cùng ác tà,
Ác tà thỏ lạng mãi như thế,
Đôi mắt tôi xanh đen trũng pha,
Cái mình phiêu bạt tuổi già đến,
Than ôi! con tao trêu chỉ má!!
Độn-Phu

Tin các nước

Họ nghị-viện Pháp
Ở họ nghị-viện vẫn đang thảo luận về chánh-sách kinh-tế và xã-hộ.
To trình họ nghị-viện xin công nhân hiệp ước Kellog trong lời kết luận có nói rằng họ nghị-viện mà thừa nhận tức là tỏ ra cho thế giới biết cái ý muốn hòa bình của nước Pháp.
Đảng viên cộng-sản bị trục xuất ở Ấn-độ
Chánh-phủ Ấn-độ đã đề nghị về chánh-phủ Anh xin đặt một đạo luật rằng hết thảy những người cộng-sản ở Ấn-độ mà không phải là người Anh hay là người Ấn-độ thì sẽ bị trục xuất.
Đạo luật ấy sắp có nghị-dinh ban hành.
Tin Yngoslavie
Chánh-phủ mới đã ra lịnh giải tán hết thảy các thành-dã ông Matehek là lãnh-tự đánh quốc-dân đã bị bắt ép giao cho tòa cảnh-sat hết thảy các bí thư của đảng.
Tin Afghanistan.
Vua Amanullah đã chiếu binh mã để thảo phạt cơ đồ.
Còn ở Kaboul thì lại có người tiếm vị tự xưng là Tê-tướng Habiboullah Ghazi và hết sức thành lập một chánh-phủ khác.
Lương-khai-Siêu tạ thế
Một số báo trước, Lữ-báo đã đăng tin Lương-khai-Siêu mắc bệnh nặng ở Bắc-kinh. Nay lại có tin cho hay rằng: Lương đã tạ thế ở Bắc-kinh, ngày 19 tháng này, năm nay -mười năm mươi sáu tuổi.
Kể ra Lương cũng là nhân-vật có giá-trị ở thế-giới bây giờ, văn-chương học-vấn của Lương, nước Tàu ít có người sánh kịp. Số báo khác, báo-báo sẽ nói qua về lực-sử của Lương.
Tàu và Nhật
Lại mới có việc lời thời xảy ra ở Hán-khẩu. Một ít người bài Nhật ngấm cần không cho cu-li chở hàng cho tàu Nhật ở tô-giới Hán-khẩu. Tàu binh của Nhật đã chở thủy-binh tới Hán-khẩu và có xin chánh-phủ địa phương phải hộ vệ cho mình. Thủy-binh Nhật có bắt đóng một ít người Tàu trong mình thấy có số nhỏ liền chép rõ ràng những sự hành động của binh Nhật. Chánh-phủ Nhật cho là việc: độ thăm ấy rất có quan hệ mà có lẽ chánh-phủ Tàu cũng giúp rập nhiều lắm.



QUINQUINA COUSIN

Có tonique préparé avec des vins de toute première qualité, est un apéritif paléasant et un reconstituant de premier ordre.

See ample régular redonne force et énergie aux personnes affaiblies et entretient la santé chez les bien portants.

Ce VIN n'est pas un médicament

SEULS AGENTS POUR L'INDO-CHINE

Lucien BERTHET & C^e

SAIGON

Lương bổng của các vi quốc-tế

Mới rồi, họ nghị viện Pháp đã bỏ thêm tăng lương bổng của quan Giám-quốc lên 3 millions 600.000 francs. Một năm số tiền ấy chia ra làm vậy, nguyên bổng: 1.800.000 fr., chi phí về nhà môn: 900.000 fr.; chi phí về vận tải và tiếp-rước: 900.000 fr. Vậy là bổng quan Giám-quốc có tăng thêm 1.000.000 fr. vì từ năm 1920 đến bây giờ bổng ngài chỉ có 2 millions (nguyên bổng: 800.000 fr.; nhà môn: 700.000 fr. khừ hành 700.000 fr.) Còn trước 1920, quan Giám-quốc chỉ ăn có 7 millions 200.000 fr.

Vậy thì đối với số phi trước hội Đại-chiến, tiền tăng bấy giờ gia bội lên gấp ba. Ấy cũng không lấy gì quá lắm vì trong các nước bây giờ, các đứng quốc trưởng lương bổng đều lớn hơn có Giám-quốc Pháp. Thế coi: Quốc vương Anh lương bổng mỗi năm 69 millions, quốc-vương Ý 1-đại-lợi (Italie) 76 millions; quốc-vương Tây-ban-nha (Espagne): 42 millions, quốc-vương Đan-mạch (Danemark) 7 millions; quốc-vương nước Na-Uy (Norvège): 6 millions, quốc-vương nước Thụy-điền (Suède): 10 millions, quốc-vương nước Bỉ (Belgique) 25 millions, bà Hoàng-hậu Hà-lan (Hollande) 9 millions, quốc-vương nước Tê (Serbie) 15 millions, quốc-vương nước Bào (Bulgarie) 9 millions, quốc-vương nước Nhật-bản 54 millions, kể trong các nước hoàn cầu, nước mà quốc-vương lương bổng lớn hơn hết là nước Siam, mỗi năm ngài xoi đến 84 millions. Còn nước quốc trưởng lương bổng ít hơn hết là nước Luxembourg, bà Hoàng hậu nước ấy mỗi năm chỉ có 900.000 fr. Nhưng mà mấy số ấy có thấm gì

Xe hơi hiệu DELAGE

Torpédo 11 H.P., 4 cylindres 3.800 p.

Torpédo 14 H.P., 6 cylindres 4.200 p.

Là một thứ xe ít tốn hao hơn hết, Chắc chắn hơn hết, Lịch sự hơn hết, Êm-ái hơn hết.

Bán tại hàng: **Sté des Garages Charner**

131, 133 BOULEVARD CHARNER - SAIGON

Với tiền bằng qui của các đứng quốc-vương Pháp đời xưa.

Cứ theo số toán của các sử học thì quốc-vương cuối cùng của Pháp là vua Louis XVI, mỗi năm tiền lương ngài đến 477 millions tiền livres, tính theo giá tiền bây giờ thì đến 4 milliards rưỡi phát lạng.

Còn nước ta thì sao? sinh tiền Khải-dinh Hoàng-đế mỗi tháng được phát bổng 5.000, còn đức Bảo-đại bây giờ vì còn niên thiếu nên mỗi tháng chỉ có 3.000. Tính theo giá tiền Tây bây giờ thì một tháng 36.000 fr. Nhưng đó là không kể từ lợi khác. Những «lộc ngoại» đều là các mồi lợi riêng của nghề làm vua.

Vậy cũng có khác đôi chút với những câu «cầu có bốn biển» của các nhà đế-vương mình ngày xưa.

NHỚN DỊP GẮN TẾT

Đó để tết anh em bà con không gì quý bằng:

RƯỢU BÒ HIỆU MAUBAR

là một thứ rượu thiết tinh hảo có pha (cola-coca quinquina và glycéro-phosphate)

Từ nay tới tết hễ ai mua rượu bò MAUBAR thì Bồn-Đường sẽ tặng không một ve dầu mần (Essence de menthe) thiết tốt hiệu

ĐẦU-CHÀU

Có bán tại:

ĐẠI-PHÁP ĐẠI-DU-ỢC PHÒNG

Môn bài 84-90, Dương d'Ormay - SAIGON

Nº 01 054



CÒN AI KHÔNG BIẾT ?

Khăn đen Suối-dồn làm thiệt khéo nổi danh đã 10 năm nay, khăn làm đủ loại xảo tại làm bằng thứ nhiều thiệt đen thiệt nhất.

Dầu Indiana Đả đánh bóng bán ghê tú đánh bóng dầu Indiana thì giữ bán ghê được khỏi mốc và càng ngày càng lên nước tốt.

Bò may mướm Bức-kỳ thứ dệt chỉ dòi chất tốt dùng làm ch, dũi giặt ủi mấy trăm lần cũng không dũi ch.

Phân Bức bán TAM-PHỤNG và 2 đồng tiền may Bả may có dũi thiệt dũi. Mấy món hàng kể trên đây có trữ bán tại nhà hàng

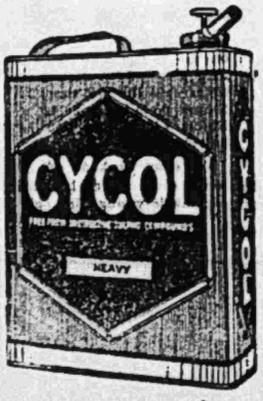
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Ở số 12 đường Canino, và ở chợ - SAIGON



Sữa hiệu con chim NESTLE là tốt hơn hết trong thế giới

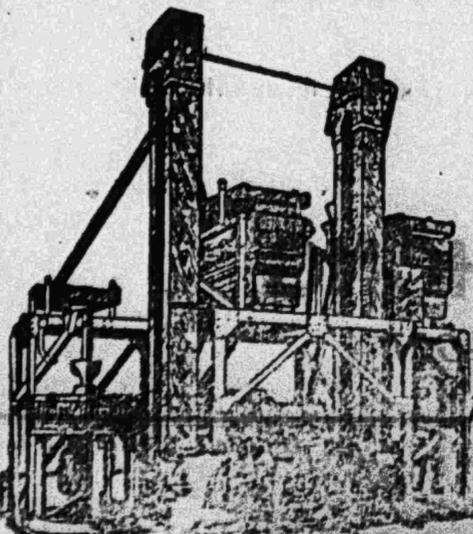
Thư dầu nhớt này tốt thưng-hạng



Đại-Iy:

Wm. G. Hale & Co 7, Quai de Belgique. SAIGON

SINDEIX N° 1, Rue Leleuvre - SAIGON



Installations complètes de RIZERIES de tous tonnages

NHÀ MÁY GẠO

Buôn bán từ 10, gia cả nhệ nhàn, ráp chạy tốt rồi mới lấy tiền đủ.

TIN TRONG NƯỚC

NAM-KY

SAIGON

Tình cảnh đi tàu

Claude chappe

Không ai chưa bước chân xuống tàu Claude chappe thì tưởng trên boong tàu và phòng riêng cũng chỉ khác nhau đôi chút, có xuống đến tàu mới rõ sự khác nhau đó thiệt là một việc mới Trời.

Một người ở Bắc mới vào, có thuật chuyện rằng:

Từ khi tôi bước chân xuống tàu biển ở bến sau khố (Hai-phong) vẫn định nghĩ chỗ hầm tàu dùng để chứa đồ ăn và các kiện hàng, sau mới rõ chỗ đó là chỗ tôi ăn như người nghèo, thời nào mùi cá tanh hôi dơ dáy, chớ ăn chỗ này không khác chuông lợn chuông bò, chớng chất như nhà xan của thổ mán, com thì mỗi người được một cái giấy dầu bữa mùng ra bếp lính bát với cơm vàng và cả tép khô, thực chẳng khác cơm của bọn tu ngục.

Còn chỗ nằm, chưa vào cũng đã buồn nôn, lại thêm thi phụ cao su đóng đúc, chen nhau nằm lộn bậy, ồn ào, cứ hơi thổi cũng đủ ngạt nồm, chẳng cần phải say sóng nữa.

Ấy cái tình cảnh đi tàu Claude-chappe mà ở trên boong thì đại khái như vậy, ai có đi tàu này, thì trước khi xuống tàu, phải tính xem sức mình có thể chịu nổi không đã.

Hoa-Kieu

BIENHUA

Cái thảm trạng của lính số máy bay (Aviation)

Chúng tôi là lính ở số máy bay xin qui báo đáng giùm mấy lời sau này:

Lính số máy bay chia ra hai thứ: một thứ có vợ con thì được ở ngoài, ăn ngoài. Còn như chúng tôi đây là lính chưa có vợ con, hoặc ở nhà quê phải ăn nằm trong số. Chúng tôi làm việc cả ngày đến tối rất là khó nhọc, đầu tắt, mắt tối, mồ hôi đổ lộn nước mắt; công việc làm bằng sắt đá phải lấy xương mà đối phó, nếu lấy thịt mà làm thì chẳng thấm vào đâu. Thời giờ thì nhiều, công việc thì nặng, thế mà lúc đi làm về trông thấy bữa ăn dọn thì thiệt đau lòng! Năm này qua năm nọ, tháng này qua tháng khác, ngày nào cũng như ngày này, chỉ ăn món đồ ăn tối tằm, nấu sượng đã rụng lại còn dơ bẩn, bụi bặm. Bữa người một mâm mà chỉ có một bát thịt bò, thịt heo và củ cải nấu lộn một đĩa giá xào, khi nấu khi chín, một âu canh và một đĩa nước mắm. Thịt bò khi thì thi người, thịt thú mua một

NAM-KY

SAIGON

Tình cảnh đi tàu

Claude chappe

Không ai chưa bước chân xuống tàu Claude chappe thì tưởng trên boong tàu và phòng riêng cũng chỉ khác nhau đôi chút, có xuống đến tàu mới rõ sự khác nhau đó thiệt là một việc mới Trời.

Một người ở Bắc mới vào, có thuật chuyện rằng:

Từ khi tôi bước chân xuống tàu biển ở bến sau khố (Hai-phong) vẫn định nghĩ chỗ hầm tàu dùng để chứa đồ ăn và các kiện hàng, sau mới rõ chỗ đó là chỗ tôi ăn như người nghèo, thời nào mùi cá tanh hôi dơ dáy, chớ ăn chỗ này không khác chuông lợn chuông bò, chớng chất như nhà xan của thổ mán, com thì mỗi người được một cái giấy dầu bữa mùng ra bếp lính bát với cơm vàng và cả tép khô, thực chẳng khác cơm của bọn tu ngục.

Còn chỗ nằm, chưa vào cũng đã buồn nôn, lại thêm thi phụ cao su đóng đúc, chen nhau nằm lộn bậy, ồn ào, cứ hơi thổi cũng đủ ngạt nồm, chẳng cần phải say sóng nữa.

Ấy cái tình cảnh đi tàu Claude-chappe mà ở trên boong thì đại khái như vậy, ai có đi tàu này, thì trước khi xuống tàu, phải tính xem sức mình có thể chịu nổi không đã.

Hoa-Kieu

BIENHUA

Cái thảm trạng của lính số máy bay (Aviation)

Chúng tôi là lính ở số máy bay xin qui báo đáng giùm mấy lời sau này:

Lính số máy bay chia ra hai thứ: một thứ có vợ con thì được ở ngoài, ăn ngoài. Còn như chúng tôi đây là lính chưa có vợ con, hoặc ở nhà quê phải ăn nằm trong số. Chúng tôi làm việc cả ngày đến tối rất là khó nhọc, đầu tắt, mắt tối, mồ hôi đổ lộn nước mắt; công việc làm bằng sắt đá phải lấy xương mà đối phó, nếu lấy thịt mà làm thì chẳng thấm vào đâu. Thời giờ thì nhiều, công việc thì nặng, thế mà lúc đi làm về trông thấy bữa ăn dọn thì thiệt đau lòng! Năm này qua năm nọ, tháng này qua tháng khác, ngày nào cũng như ngày này, chỉ ăn món đồ ăn tối tằm, nấu sượng đã rụng lại còn dơ bẩn, bụi bặm. Bữa người một mâm mà chỉ có một bát thịt bò, thịt heo và củ cải nấu lộn một đĩa giá xào, khi nấu khi chín, một âu canh và một đĩa nước mắm. Thịt bò khi thì thi người, thịt thú mua một

Có hai ba thầy giáo mà mấy thầy kỹ cũng không phải người đồng vai tuồng chánh.

Vi rắng y tuồng không cao xa; vì văn chương tuồng & Bộ phụ quá báo & có nhiều câu rất vô vị cho nên chúng tôi không muốn dự vào. Và lại, hiện nay gánh hát của ông Phạm-công-Bình đã sắp tan tành. Sau khi hát được 2 chỗ là Cai-tàu-hạ và Cánh-thờ, thì con hát phân nàu sao hát đượ: giảng mà ông lại bỏ chúng nó nhin đói. Nên chỉ chúng nó không theo ông làm nghĩa nữa.

Ấy sự thật của gánh hát ông Bình như vậy, xin thưa để đượ giả cươg rở.

Nam nữ học sinh Vinhlong.

TRUNG-KY

HUÉ

Một cách tiến khuôn của người Tàu

Mấy lâu nay, ở kinh thành có một chủ khách đi đến các chỗ đóng đảo, mà thì hành một kẻ cũng kỳ khôi. Anh ấy có nghề bắt bọ giới làm, một chút thì bắt ra những hình bóng trái, gà, chim, thú vật và những hình người; con nít, cũng là Lũ-Bồ, Lư-Bi, Quan-Công, vân vân.

Nhưng anh ta không làm sản mà cũng không bán, nên anh ta tìm ra một cách rất khôn khéo là bắt người ta đánh. Ai muốn vào đánh thì mỗi lần bỏ vào 2 xu rồi anh ta đưa cho một ống thẻ đỏ 15 thẻ mỗi thẻ có những nét điểm, người đánh rút 3 thẻ công lật cứ nút lại là bao nhiêu như 7, 9, 13..... nút thì hoặc được con gà, hoặc được đưa con nít, v. vân (chỉ có vài số tung mà thôi) Tức thì anh ta lấy một cục bột rồi tức khắc bắt ra hình, và cho nước thuốc liền, ngo cũng dễ coi. Ai rút nhầm 3 thẻ in nhau (như 3 thẻ sáu chấm cá ba) thì lại được hình khéo, như Lũ-Bồ, Quan-Công, vân vân) Ai rút ra không nhầm cáo số trúng thì mất tiền; còn như trúng số nhỏ thì có thể rút lại để mong trúng số to, nhưng rồi không trúng thì < bó ló chi trở > không được gì cả. Ai bỏ ra 10 xu thì rút được 6 lần, 20 xu thì rút 12 lần, có gia bội thêm!

Người mình rất ham hồ đến đánh nhiều lần, khi nào hàng anh chết ta cũng đóng nút. Gánh vàng đi đồ sông Ngô, người mình thiệt dữ đường khổ dai!

OANTHO

Hương-quân hà lăm sống nhỏ

Bữa 6 Decembre 1928, tại nhà việc làng Hòa-mỹ, thuộc hạt Cantor; Hương chực te tựu đóng đảo, kẻ thầy cai tổng Djub-hòa đều. Trong giây phút nghe có tiếng cái cọ om sòm hồi ra thì người ta nói rằng: Bữa này thầy cai đến cử Hương chực uấn tới (1929) mà thầy Hương-chính còn thừa thầy Hương-quân Mầu giết của tầy 13500, và Hương-Cá từa Hương-Quân còn nhận một tên coolie tại nhà việc đóng lấy tiền công-nhu của làng mà xai từ năm 1924 đến nay.

Thật Hương-Quân Mầu cả gan công-nhu làng là tiền của dân, chánh-phủ giữ mà thầy xai thì thiệt lòng rồi! Vay mà từ ấy đến nay thầy cai về làm thinh chớ?.

Tương quan chủ quận và quan chủ tỉnh ghé mắt vụ này coi có phải như vậy chăng. Thì cũng nên răn quân Mầu hầu làm gương cho các Hương-quân khác.

VINHLONG

Học sinh không có dự vào cuộc hát của ông P. C. B

Bản-báo số trước có đăng tin < cuộc hát làm nghĩa > ở Vinh-long, nay lại tiếp một tin sau đây, trái hẳn với tin đăng trước. Vợ cũ nguyên-ôn đăng lực.

Anh em, chị em nam nữ học sinh Vinhlong chúng tôi đọc báo < Thần-Chung > số 10, thấy bài < Một đêm hát giúp cho học trò nghèo > có câu này: <... các vai tuồng do nơi mấy thầy giáo và học sinh đóng, thế mà > xem cũng có vẻ khá-quan > v. v. câu đó là do một người đặt chuyện, mà gởi đến báo Thần-Chung chớ anh em, chị em chúng tôi thiệt không có một tên học sinh nào đóng tuồng mà cũng không có một tên học sinh nào dự vào cuộc hát của ông Phạm-công-Bình. Trong gánh hát đó lại chỉ

Cái nạn < mẹ mìn > đã lan vào Huế

Mấy lúc này, nghe ngoài Bắc kỳ có nạn hay mất trẻ con và người ta thường bắt được những giống mẹ mìn hay dụ dỗ con người ta mà đi bán. Chẳng bao lâu mà nạn ấy đã lan vào Huế.

Mới rồi, ngày chủ nhật 13 Janvier, một người lính khố đỏ đến trình số Cảnh sát có mất một đứa con gái 6 tuổi. Chiều ngày ấy người lính cảnh sát gần nhà ga thấy một người đàn bà độ ngoài 40 tuổi bằng một đứa con ru bộ khá nghi, tức thì bắt lại và dẫn về bộ. Bối người lính tập đến nhìn thấy thì cả hai vợ chồng anh lính tập đến nhận là con mình, mừng rỡ qua đòi bằng con hôn hít một hồi rồi người lính chợt thấy con mẹ bán thịt người còn giam tại đó, nổi cơn bưng

TRUNG-KY

HUÉ

Một cách tiến khuôn của người Tàu

Mấy lâu nay, ở kinh thành có một chủ khách đi đến các chỗ đóng đảo, mà thì hành một kẻ cũng kỳ khôi. Anh ấy có nghề bắt bọ giới làm, một chút thì bắt ra những hình bóng trái, gà, chim, thú vật và những hình người; con nít, cũng là Lũ-Bồ, Lư-Bi, Quan-Công, vân vân.

Nhưng anh ta không làm sản mà cũng không bán, nên anh ta tìm ra một cách rất khôn khéo là bắt người ta đánh. Ai muốn vào đánh thì mỗi lần bỏ vào 2 xu rồi anh ta đưa cho một ống thẻ đỏ 15 thẻ mỗi thẻ có những nét điểm, người đánh rút 3 thẻ công lật cứ nút lại là bao nhiêu như 7, 9, 13..... nút thì hoặc được con gà, hoặc được đưa con nít, v. vân (chỉ có vài số tung mà thôi) Tức thì anh ta lấy một cục bột rồi tức khắc bắt ra hình, và cho nước thuốc liền, ngo cũng dễ coi. Ai rút nhầm 3 thẻ in nhau (như 3 thẻ sáu chấm cá ba) thì lại được hình khéo, như Lũ-Bồ, Quan-Công, vân vân) Ai rút ra không nhầm cáo số trúng thì mất tiền; còn như trúng số nhỏ thì có thể rút lại để mong trúng số to, nhưng rồi không trúng thì < bó ló chi trở > không được gì cả. Ai bỏ ra 10 xu thì rút được 6 lần, 20 xu thì rút 12 lần, có gia bội thêm!

Người mình rất ham hồ đến đánh nhiều lần, khi nào hàng anh chết ta cũng đóng nút. Gánh vàng đi đồ sông Ngô, người mình thiệt dữ đường khổ dai!

OANTHO

Hương-quân hà lăm sống nhỏ

Bữa 6 Decembre 1928, tại nhà việc làng Hòa-mỹ, thuộc hạt Cantor; Hương chực te tựu đóng đảo, kẻ thầy cai tổng Djub-hòa đều. Trong giây phút nghe có tiếng cái cọ om sòm hồi ra thì người ta nói rằng: Bữa này thầy cai đến cử Hương chực uấn tới (1929) mà thầy Hương-chính còn thừa thầy Hương-quân Mầu giết của tầy 13500, và Hương-Cá từa Hương-Quân còn nhận một tên coolie tại nhà việc đóng lấy tiền công-nhu của làng mà xai từ năm 1924 đến nay.

Thật Hương-Quân Mầu cả gan công-nhu làng là tiền của dân, chánh-phủ giữ mà thầy xai thì thiệt lòng rồi! Vay mà từ ấy đến nay thầy cai về làm thinh chớ?.

Tương quan chủ quận và quan chủ tỉnh ghé mắt vụ này coi có phải như vậy chăng. Thì cũng nên răn quân Mầu hầu làm gương cho các Hương-quân khác.

VINHLONG

Học sinh không có dự vào cuộc hát của ông P. C. B

Bản-báo số trước có đăng tin < cuộc hát làm nghĩa > ở Vinh-long, nay lại tiếp một tin sau đây, trái hẳn với tin đăng trước. Vợ cũ nguyên-ôn đăng lực.

Anh em, chị em nam nữ học sinh Vinhlong chúng tôi đọc báo < Thần-Chung > số 10, thấy bài < Một đêm hát giúp cho học trò nghèo > có câu này: <... các vai tuồng do nơi mấy thầy giáo và học sinh đóng, thế mà > xem cũng có vẻ khá-quan > v. v. câu đó là do một người đặt chuyện, mà gởi đến báo Thần-Chung chớ anh em, chị em chúng tôi thiệt không có một tên học sinh nào đóng tuồng mà cũng không có một tên học sinh nào dự vào cuộc hát của ông Phạm-công-Bình. Trong gánh hát đó lại chỉ

Thị - Trương tiêu-tức

GIÁ BẠC

Ngày 23 Janvier 1929

GIÁ LỎA

Ngày 23 Janvier 1929 (L7 10/ kiloa)

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Vinhlong, Gocon, Hatzou, Halleu, Cambodge, etc.

TIN TAU

Tàu tới

Ở PHÁP SANG

Ambrose 1er 2-29, Pei-Ho 24-1-29, Compiègne 6-2-29, Anjo 1-2-29

Ở TÀU VÀ NHỰT

Artagnan 1-2-29

Ở BẮC VÔ

Angers 22 1-29, Aden 1-2-29

Tàu chấy

SANG PHÁP

Angers 26-1-29, Artagnan 4-2-29, Aden 4-2-29

RA BẮC

Claude Chappe, 24-1-29

SANG TÀU VÀ NHỰT

General Metzinger 24-1-29

Quý danh của tôi

Dạy rộng chữ Pháp cho nhà lễ hội trên 13 năm rồi.

Nay tôi mới xuất bản cuốn

TÔI HỌC CHỮ PHÁP

cho nhà lễ hội không có thể học theo cách gởi bài đến nhà.

Giá mỗi cuốn 2 \$

Tiền gởi tới chi, mandat gởi cho P. Roussel

Cảnh trường

RAPID' PROGRESS

Cholon

quần nước biển đầy những cá vược (requins) lặn đến một chiếc: ca-nốt để xin chằm và chèo cho một chiếc ca-nốt kia mất cả chằm và chèo, và đem lại cho chiếc này. Xong rồi lại xuống biển nữa và cứ hơn 10 người hành khách có người thấy lại nói Lionel để cứu hơn 20 người; nhưng khi người ta khen ngợi anh ta về lòng can đảm và ái-quần của anh ta thì anh ta nghiêm nhiên trả lời rằng anh ta chỉ làm hết bổn phận mà thôi, và hết kỳ sự trong lúc bấy giờ cũng làm như anh vậy. Một nhà ái chúng (Philantrophe) Mỹ đã tặng cho Lionel một số tiền là 20.000 mỹ kim để thưởng anh ta về tấm lòng nghĩa-hiệp trong lúc hoạn nạn.

Vậy ai bảo rằng mọi không có lòng can-dảm và bác-ái.

HUẬN NAY

HÀNG LẠ-MÓN THỰC THIẾT CỦA HÀ-THANH CÔNG-TY BÀN HA GIA RAO HÀNG RẤT RẺ (sự giá từ 5...-hơn tới 20... tùy theo món, cho những vị mua trên 3000); hầu cho mỗi người đều có thể bán hàng LẠ-MÓN mà ăn tết năm nay.

Bản-hiệu nhất định lấy lại về phiên rồi trong kỳ ba tháng mà thôi; nên xin những vị có phiếu khá đáng cho mau kéo qua tháng ba tây năm 1929 rồi thì những phiếu sẽ bị kể là vô giá trị chẳng.

LỜI RAO CẦN KIẾP. Khá coi chừng HÀNG LẠ-MÓN thứ giả của khách ngoài bang mới đem ra bán; có mua xin hải nại cho được hiệu HÀ-THANH CÔNG-TY này là xin kiểu về giá trị sẽ biết.... Chớ rả là của bời, chớ ham rẻ mà phải ăn năn về sau vậy.

Hà-Thanh Công-ty

237 & 239 Rue Colonel Grimaud Đường sau lưng chợ te lều lều, ở giữa đặng phố mới, cách rạp hát Thành-Xương chừng 300 thước SAIGON

ĐÔI LỜI THÀNH-THỰC CÙNG BẠN

ĐỨC-LỢI

100-100 Rue d'Espagne - Saigon
(Không định quan Xá-tây)
Mọi năm mong ai qui vị chiếu cố...

ĐÔI LỜI THÀNH-THỰC CÙNG BẠN

Mọi rồi tôi đọc báo được
thấy danh sách các anh em
du-học bên Pháp trưng tuyên...

đất cứng, nước khô, bóng
che, khí uất, thì hạt giống
ấy khó lòng mà thành cây...

AI MUỐN LÀM VUA
AI MUỐN LÀM VUA HẸY
mua Cờ-quan về chơi
trong giấy lát sẽ được
làm vua.

Hội làm gạch máy Phú-Hửu
Xin các qui-nghị hùn Hội
làm gạch máy Phú-Hửu...

THUỐC GIA TRUYỀN
HÀ T. THÂN HIỆU
CĐ. TIỆC NGUYỄN-SƠN-LANG ở HANOI
Thuốc ĐAU-LẬU và GIANG-MAI...

Au bon marché Saigonais
NGUYỄN THẨM
54, Rue Viénot 54, Saigon
Lụa Thượng liêu rồng to khổ 0m75...

Thuốc ho sắc vàng

Thuốc này trị những chứng ho.
Nhu là ho gió, ho lao, ho tởn, ho sát...

Thần hiện Phát Lành Hoàn

Bùn đường chết ra thuốc hoàn này
chuyên trị ban đám tả nhiệt sốt mồm...

ĐÔNG BƯC KIM THỜI

Đã chụp hình
bóng đèn điện mà
cũng có đèn kien...

AI MUỐN HỌC

Mọi vị Ky-... chiếp
ở trung-ương học hiệu (Ecole
Central Paris) ra, có giờ...

GIÁ VÀO

Thần-Chung
Mỗi năm... 123 00
Năm năm... 7 00
Ba tháng... 4 00

GIÁ VÀO

Thần-Chung
Mỗi năm... 123 00
Năm năm... 7 00
Ba tháng... 4 00

ĐÔI LỜI THÀNH-THỰC CÙNG BẠN

Tôi đọc danh sách anh em
mà trong lòng vui mừng
khôn xiết! Không phải là...

Anh em không còn
phần nan rằng tri anh em
bị nên, chỉ anh em bị để...

ĐÔI LỜI THÀNH-THỰC CÙNG BẠN

Không nói anh em cũng
tự hiểu. Anh em cũng chán
biết rằng thanh-niên nước...

Lo rằng sau khi anh em
đã công thành danh toại,
bước chân về nước, có giữ...

ĐÔI LỜI THÀNH-THỰC CÙNG BẠN

đọc, đem vào xin quan
bá thâu nhận và cất kén đi
cho. Sau ông quan ấy về...

Trong nước ta ngày nay có
mấy nhà quốc-sự trước vẫn
hồ hào cổ-dộng, thể rằng...

Muốn mua giấy trái
Tôi có lãnh mua những
giấy của hãng học TRUNG...

Truyện Tàu
Ngô-Việt Xuân-Thu
Mới xuất bản lần đầu. Mua...

TRUNG-CHAU-LÔ-QUAN
CANTHO
Hôtel Central
Là nhà nghỉ to nhất, đẹp nhất...

Phóng vấn lo về
việc thương mại
Lo về việc mua bán đất ruộng...

CARROSSERIE PEINTURE
Réparation Mécanique
Saigon có một tiệm Nam-hiệp...

NGUYỄN-VĂN-MU
10, Rue Martin des Palliers, 10
Ngang ga Dakao Saigon
Dạy các khoa dạy rất chuyên...

PHONG CÁN LO VỀ VIỆC THƯƠNG MẠI
Lo về việc mua bán đất ruộng...

PHOTO KHÁNH-KY
54 Boulevard Bonard
SAIGON
Chụp bóng và chuyên
môn rọi hình lớn vừa...

Chợ có thanh đại
Trong các vị có lòng
nhiều vị có lòng yêu mến...

CHỮ Ý, XIN CHỦ Ý
Những mandats, thư từ chỉ
thuộc về Đông-Pháp-Thời...

GHÉ XÍCH-ĐU
GHÉ KIỀU TRONET
BÁN TẠI
THANG-LONG

Yêu - THAN-CHUNG - thì
phải có động cho ai này
đều biết - THAN-CHUNG -

NHA IN BAO TON

23, Rue Filippini et d'Espagne

SAIGON

Hiệu: **VAN-HOÀ**
 CHOLON
 35, đường Nguyễn Huệ, 35
 Giấy phép số 102

Al muốn dùng vải
 đã tốt mà lại rách
 thì nên đến

1 - 2 con cá chim nướng muối ớt
 2 - 3 con cá chim nướng muối ớt
 3 - 1 con cá chim nướng muối ớt

COI CHỨNG MÁY CÀI NHẬN
 VAN-HOÀ CHỦ NHON
 LINH ĐƠN

Sau xe nhỏ của ông
 ông dùng **12** mã lực
HOTCHKISS

Sau xe lớn của ông
 ông trở lại **12** mã lực
HOTCHKISS

Bây giờ ông nhứt định há... **12** mã lực
HOTCHKISS
 là thứ trung

Bởi vì thứ xe đó có đủ sự tốt ông cần dùng
 Đường cho có xấu đi nữa cũng được êm ái, lẹ,
 chạy mau. Thứ xe đó cầm tay phanh đi chầu-thành
 nhẹ nhàng không có khó nhọc, số tỏa ít tốn, thành
 ra thứ xe rẻ hơn hết dùng dùng lâu.

Nếu ông chưa nhứt định
 Bởi vì ông chưa có đi thử

HOTCHKISS
 GARAGE JEAN COMTE
 34, Bd. Nordouin SAIGON

MÁY XAY GẠO

Của người Đức (Allemagne) hiệu Nagel et Kaemp,
 là một nhà chế tạo rất có danh tiếng ở hoàn cầu

KAMPNAGEL COLONIA FILIPINA

Đại lý độc-quyền cho còi Đông-Pháp
Sté Electro-Mécanique Indochinoise

Máy gạch, máy cưa, và các thứ máy cho các nhà nông

B. P. 38. - 2, rue Ohier (góc đường Charner và đường Ohier) Saigon - Téléphone: 516
 Adresse télégraphique: Comindoc

PHÁO VIỆT-NAM

Con lân đem quà địa cầu : | Pháo điện
 Pháo thường.

Giống hệt pháo Tàu.
 Giá rẻ hơn phân nửa.

Nhạy lửa.
 Nổ lớn điệt tai.
 Xác vẫn như bóng diệp.
 Phong lớn, nhỏ, 12 thứ.
 Mua sỉ, lẻ, xin viết thư cho.

M: **VÔ-ĐÌNH-DẪN** -- Gocong
 Đại lý xứ Namky và Caomien

LỜI DẶN.—Bao sí mừng mười tháng chạp có xe hơi chờ đến nhà. Gói
 Chơ trước ngày mừng năm tháng chạp.

PHẠM-HẠ-HUYỀN
 Transitaire

Bhố lãnh - vận tải, làm thuế douane các hàng-hóa xuất-
 cảng nhập-cảng, gửi lãnh đồ bagages.
 Có tiem bán sỉ: giầy, dép, vải mùng, hàng bắc, tạp-hóa
 ph-áo « Vietnam ». Trà bông.
 Ở xa xin gửi thư thường-ngợi.

36 rue Sabourain Saigon. Téléphone : 231

GARAGE ORIENTAL

58-59-60, Quai de Belgique 1, Rue d'Alsace.

Sửa xe-hơi đủ kiệntuyệt kỹ lưỡng, làm & thất-thả,
 lại mau chóng mà giá rẻ không đầu sanh kịp. Dụng cụ
 xe đủ thứ. Ai hỏi giá cả sẽ làm một tấm giấy có giá cả
 cho không.

Có trường dạy cầm tay phanh xe hơi cho đến khi có
 bằng cấp. Lại có dạy những điều cần biết để có thể
 sửa lấy xe hư hỏng mau, giá cả phải chăng. Giữ gìn xe,
 lau dầu xe và rửa xe mỗi tuần-lần một lần, giá cả xin
 thường nghị.

Sửa máy xe hơi hư, hỏng cả ngày cả đêm, ngày chửa-
 nhứt và ngày lễ nữa.

Lê-Công-Hòa

công ty

62 Bd. Tông-đốc-Phương Cholon
 Telephone N° 425.

Là công ty của các người thợ bạc
 Việt-Nam lập ra; bán đồ mướn đồ
 trang theo vận-thời của các người
 thợ bạc anh-tai, xảo thủ chế ra rất
 đẹp mắt. Công-ty có đủ đồ tạp-hóa
 (articles de bazar) và giày dép Bắc-
 kỳ và lại còn thêm những đồ gia-đồ
 xưa, xem qua rất hấp cho qui-vị nào
 thích đồ cổ-tích.

Bên Công-ty còn mở rộng phần
 bán; qui vị hãy nghĩ rằng nếu vốn
 to chừng nào thì lợi to chừng ấy.
 Vậy xin ai là thợ bạc Annam, ai là
 đồng-bào hảo tâm, xin lưu ý.

LÊ-CÔNG-HÒA
 công-ty cần cầu

N° 85 **TIEU-THUYẾT**

NẶNG-VI-TINH

(Dịch tiểu-thuyết này)
 Người dịch: **VO-DANH-TH**

IX
 (Tiếp theo)

— Song má tôi nói trước cho
 ông biết rằng tôi muốn phải để
 cho tôi tự-do, tùy-y thích làm
 chỉ thì làm, ông không được hỏi
 câu kẻ tôi một đũa chỉ hết thấy.
 Tôi muốn kiếm một người tình-
 nhơn đã lâu lắm, nhưng tôi muốn
 một người tình-nhơn trở-trung
 mà nhu-nhược, có bụng yêu tôi
 mà đứng có bụng nghĩ tôi, tùy
 là tình-nhơn tôi mà đứng y
 mình là tình-nhơn tôi. Thế
 nhưng tôi chưa hề gặp được
 một người nào như vậy. Tôi

dần-bà chiều lòng chừng nào
 lại càng muốn không-nhiều
 chừng này. Bây giờ tuy tôi muốn
 có một người tình, song tôi muốn
 người tình đó phải có đủ ba cái
 lành tốt, là phải tin tôi, phải
 chiều tôi và đứng có tọc-mặc.

— Tôi cam-đoan với cô rằng
 ba cái lành đó tôi đủ cả ba; mà
 nếu cô còn muốn cái lành nào
 khác nữa tôi cũng theo hết thấy.

— Ủ, để tôi coi ông.
 — Mà để tôi bao giờ mới coi?
 — Để tôi sau này đi.
 — Sao vậy?

Thu-Cúc gó hai tay tôi ra,
 đứng dậy lấy một cái hoa trong
 chậu hoa trà đỏ của cô ta cắm
 trên bàn đất vào trên áo tôi rồi
 nói:

— Bởi vì ông phải biết người
 ta không thể thay-hành những
 điều-ước liền trong ngày mà
 người ta ký-kết với nhau.
 Câu ký qđ hiểu lầm,

Tôi chòang hai tay qua mình
 có ta và nói:

— Thế thì bao giờ tôi mới
 được gặp cô trở lại.

— Khi nào mà đóa hoa này
 sẽ biến sắc.

— Mà bao giờ nó mới biến
 sắc?

— Mai, từ mười một giờ đến
 nửa đêm. Vậy đã vừa bụng ông
 chưa?

— Có muốn tôi nói phải?

— Chớ có hó một tiếng gì với
 Lê-quân và Di-Ba hết nghe
 không.

— Cậy rằng tôi cũng không
 nói.

— Thôi, hùn tôi một cái rồi
 đi trở về phòng ập cho mau kẻo
 lâu quá rồi.

Cô ta vừa đưa hai môi cho
 tôi, vừa vuốt ve lại đầu tóc, rồi
 hai người chúng tôi bước ra
 một lần, cô ta vừa đi vừa háis
 còn tôi thì trong bụng khi đó
 thiet mừng như điên.

Ra mới tới phòng khách, Thu-
 Cúc đứng lại mà nói nhỏ với tôi
 rằng:

— Thấy tôi nghe theo ông
 liền như vậy, chắc trong bụng
 ông lấy làm lạ lắm nhỉ? Ông
 có biết tại làm sao không?

Tôi chưa kịp trả lời, cô ta đã
 nắm lấy tay tôi mà để lên ngực
 có ta và nói tiếp, tôi nghe quả
 tim có ta nó đánh dưới tay tôi
 dầm-dập.

— Ấy là bởi tôi biết rằng tôi
 không sống dai bằng người ta
 được, nên chỉ tôi muốn cuộc
 đời tôi nó liêu-kết mau mau đi
 cho rồi.

— Tôi nghiệp quá! Tôi xin
 có đừng có nói với tôi những
 câu như vậy.

— Ôi! ông đừng có lo, có ta
 vừa cười nhảm-chim vừa nói.
 Tôi tuy còn sống ngắn-ngủi bao
 nhiêu đi nữa song tôi chắc rằng
 sự sống của tôi nó cũng còn
 dài hơn cả sự yếu của ông.

Rồi thì có ta vừa hát vừa bước
 vào phòng ăn.

Có ta hỏi Di-Ba và Lê-quân:

— Vậy chớ Nga-Nương đâu
 rồi?

Di-Ba trả lời:

— Nó ngủ trong buồng em và
 đợi em ở trong.

— Con khốn nạn! tôi giết nó
 bây giờ! Thôi tôi xin lỗi mời
 các ngài đi về, bởi vì đã khuya
 quá rồi.

Sau đó mười phút, Lê-quân
 và tôi từ-giã ra về. Chỉ còn một
 mình Di-Ba ở lại.

Ra tới ngoài đường, Lê-quân
 hỏi tôi:

— Vậy chớ Thu-Cúc nói chuyện
 chi với anh hồi này?

— Thiet là đúng hết cả, tôi
 sướng như điên vậy.

— Ủ, hồi này tôi đã hơi nghĩ,
 anh có nói đại với cô ta không?

— Có.

— Có ta có hứa không?

— Không.

— Không phải như Di-Ba.
 — Di-Ba có hứa với anh sao?
 — Hơn nữa kia chớ thêm nữa
 là qui! Thiet là không thể tin
 được. Con tặc coi làm vậy mà
 còn tốt lắm!

(Còn nữa)

